

a lui K.S. Kalinovski („Mărturiile” lui V.F. Ratz ca izvor istoric). Este vorba de Constantin Vikenti Semeonovici Kalinovskii, figură marcantă a răscoalei din 1863 în Bielorusia și Lituania, totodată creator al publicisticii revoluționare bielorusă și redactor al primei gazete în limba bielorusă. Schițând trăsăturile concepțiilor despre lume ale lui Kalinovskii, G.V. Kiselev constată că acestea nu pot fi reconstituite în întregime numai pe baza materialelor cunoscute pînă în prezent, ci se impune o lărgire a cercetărilor și găsirea unor noi surse de informare. Una dintre acestea sînt „Mărturiile” lui Vasili Fedorovici Ratz despre răscoala din Lituania și Bielorusia, pe care autorul articolului le prezintă și le analizează pe larg. Acestea constituie un important punct de plecare spre noi investigații în problema tratată.

La aceeași perioadă se referă articolul lui I. S. Miller, intitulat: *Пропагандистская деятельность Н. П. Огарева в 1863 г. и бернская типография (Новые данные из архива Балашевича — Потоцкого)* (Activitatea propagandistică a lui N.P. Ogarev și tipografia de la Berna (Date noi din arhiva lui Balășevici-Potoțkii, p. 53—81). Autorul studiază arhiva depusă la Biblioteca din Cracovia a lui Balășevici-„Potoțkii”, agent provocator al poliției țariste și totodată al poliției franceze. El perlustrează corespondența emigranților politici ruși și polonezi, reținînd copii în arhiva sa personală. Astfel s-au păstrat unele date și despre N.P. Ogarev, colaboratorul cel mai apropiat al lui Herțen la Londra, în legătură cu tipografia organizației „Zemlea i volia” la Berna. Este vorba de șase proclamații adresate soldaților și poporului în 1863, redactate de Ogarev. Patru dintre ele nu au trecut prin mîinile lui Balășevici, ci au fost aduse la Berna pe altă cale, putînd astfel fi difuzate în Rusia.

O problemă din istoria lexicografiei ruse (*Из истории русской лексикографии*, p. 124—131), este înfățișată în paginile volumului de M. Didiakin și Z. N. Strelakova, care analizează și subliniază importanța și rolul unui „Lexicon polono-slav”, întocmit de către un anonim în 1670, iar astăzi se găsește în manuscris la Arhiva Centrală de stat a actelor vechi din Moscova.

M. Belza publică traducerea necunoscută pînă acum, a imnului alcătuit de patriotul și poetul polon Juliusz Slowacki, în vremea expatrierii sale după răscoala polonă din 1830—1831. Traducerea în limba rusă scoasă acum la iveală aparține lui Valeri Iakovlevici Briusov (*Брюсовский перевод «Гимна» Словацкого* p. 146—149), corespondent al gazetei „Russkie vedomosti” în Polonia în vremea primului război mondial.

De asemeni, A.S. Milnikov scoate la iveală un act autograf al lui J. Dobrovski din 1825, prin care atestă că seminarul lui de slavistică a fost frecventat de Vaclav Hanka, bibliotecar la Muzeul ceh din Praga.

O serie de alte comunicări și materiale documentare publicate în volum privesc istoria bulgarilor, sîrbilor și macedonenilor.

Astfel, materialele inedite privind istoria războiului ruso-turc din 1877—1878 (*Неопубликованные материалы по истории русско-турецкой войны 1877—1878* p. 240—261) adică cele 22 de documente din perioada februarie 1878—februarie 1879, publicate de A.A. Ulunian, arată grija și înțelegerea de care au dat dovadă autoritățile militare rusești pentru situația populației turce din Bulgaria strămutată în vremea luptelor și, sub influența propagandei ostile, îngrijorată de soarta ei proprie.

În scurta sa comunicare despre *Сербы и болгары в устьедунайском Буджакском казачьем войске* (Sîrbii și bulgarii înrolați în oastea căzăcească din Bugeac, (p. 132—137), în 1806—1807, A.D. Bacinski arată că aceștia proveneau în cea mai mare parte dintre locuitorii stabiliți în principatele Dunărene și în Basarabia, mai puțini provenind din regiunile sud-dunărene. Reiese de asemeni că în această oaste erau înrolați și moldoveni.

O pagină din activitatea bulgarului K. Zinzifov, propagator al literaturii bulgare în Rusia, în speță colaborarea lui la culegerea „Poezia slavilor” întocmită de N.V. Herbel (1871), se poate vedea din cele două scrisori ale lui în această chestiune (*Письма Ксенофонта Жинзифова к Н. В. Гербелю*, p. 229—233). În una din ele Zinzifov menționează că a primit recent la Moscova unele dintre jurnalele bulgărești care „din nou au început să apară în Turcia și în Vlaho-Moldavia” (p. 231).

Date noi despre Societatea secretă bulgară „Iskra” în 1892, culese din arhivele Odesei, ne dă S.B. Bernstein (*Тайное болгарское общество и «Искра» 1892 год.*, p. 166—171). Aceste materiale se referă la Bone Gheorghiev, membru al Comitetului revoluționar secret bulgaro-macedonean „Iskra” din Odesa. Fost participant la complotul împotriva lui S. Stambulov la Sofia, condus de Panița, Bone Gheorghiev se refugiază la Odesa, de unde autoritățile rusești îl expulzează. Ulterior, în iulie 1895, Bone Gheorghiev participă direct la un alt complot împotriva lui Stambulov, care de data aceasta este asasinat.